

LAUSUNTO

Helsinki 5.3.2021

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Viite: VN/7937/2020

Asia: Kommenttipyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen keskeisten käsitteiden sanastoksi

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveyspoliittinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on yli 230 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäsenenä yli 70 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Lisätietoja: Erityisasiantuntija Emily Strohm, emily.strohm@soste.fi, +358 50 36702 63

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

www.soste.fi

Yleisiä kommentteja

SOSTE kiittää mahdollisuudesta antaa kommentteja luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen keskeisten käsitteiden sanastoksi. SOSTE pitää tärkeänä, että käsitteet määritellään ja syntyy selkeä yhteisymmärrys käsitteiden sisällöstä. Käsitteiden ja niitä kuvaavien termien määrittäminen on myös tärkeää, jotta niiden käyttö on mm. lainsäädännössä yhtenäistä ja niille voidaan antaa mahdollisimman tarkat vastineet myös muilla kielillä.

Sanaston yhtenä haasteena SOSTE näkee, että siinä on käsitteitä, joiden kuvauksessa ei ole huomioitu kaikkia käsitteeseen kuuluvia termejä. Riskinä on, että käsitteen kuvaus vaikuttaa siihen, miten käsite ymmärretään esimerkiksi lainsäädäntöä tulkittaessa.

Yksittäisiä käsitteitä koskevia kommentteja

20. Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjä; < palvelunjärjestäjä
ja

21. Sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottaja; < palveluntuottaja; > sosiaalipalvelujen tuottaja; > terveyspalvelujen tuottaja

Käsitteiden *”sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjä”* ja *”sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottaja”* ero tulisi määritellä sanastossa tarkemmin. Lainsäädännön ymmärrettävyys edellyttää sitä, että käytetty terminologia on yhtenäistä ja yksiselitteistä.

Järjestämisvastuu ja tuottamisvastuu ovat eri asioita ja termien käyttö vakiintunutta. Niiden merkitykset tulee säilyttää vakiintuneessa muodossaan.

Sanaston *”sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottaja”* -käsitteen määritelmästä tulisi poistaa kohta *”...joko toimimalla itse sosiaali- ja terveyspalvelujen toteuttajana tai tilaamalla ne muulta palveluntoteuttajalta.”* Järjestäjää ei tulisi voida kutsua tuottajaksi, silloin kun se ei itse tuota palvelua.

Esimerkiksi Hallituksen esityksessä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi, laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 12§ 1. mom. sanotaan *”Hyvinvointialue voi tuottaa asiakkaalle annettavia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja hankkimalla niitä yksityiseltä palveluntuottajalta sopimukseen perustuen, jos*

palvelujen hankkiminen yksityiseltä palveluntuottajalta on tarpeen tehtävien tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi.”

Tässä hyvinvointialuetta sekä yksityistä palveluntuottajaa kuvataan tuottajina, vaikka yksityinen toimija toimii tuottajana ja hyvinvointialue järjestäjänä. Tämä on omiaan aiheuttamaan sekaannusta ja asia tulisikin korjata lakiesityksessä. Selkeyden vuoksi on tärkeää, että määritelmässä huomioidaan, että kun hyvinvointialue ei itse tuota palvelua, siitä puhutaan järjestäjänä eikä tuottajana.

- 25. sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteensovittaminen; sosiaali- ja terveyspalvelujen integraatio,
- 37. palveluohjaus,
- 38. palvelutarve; palveluntarve,
- 39. palvelutarpeen arviointi,
- 40. palvelukokonaisuus,
- 41. palveluketju,
- ja
- 42. palvelupolku

Mainittuja käsitteitä yhdistää sana ”*palvelu*” ja myös määrittelyissä käytetään termiä ”*palvelu*”, kun kuvataan käsitteen sisältöä. Sanastossa käsite ”*palvelu*” on määritelty hyvin laajasti, mutta sosiaali- ja terveysalan järjestöt eivät suosittele käytettävän termiä ”*palvelut*”, kun puhutaan yhdistysten ja säätiöiden perinteisestä yleishyödyllisestä toiminnasta (josta käytetään myös termiä järjestölähtöinen auttamistoiminta). Tästä järjestötoiminnasta ei käytetä termiä palvelu, koska kyse ei ole myytävästä palvelutuotannosta. Silti sillä on tärkeä osa sosiaali- ja terveyspalvelujen kokonaisuudessa. On riski, että määritelmät rajaavat järjestötoiminnan pois tai jättävät sen huomiotta, kun käsitettä tulkitaan.

Esimerkiksi käsite ”*palvelupolku*” on määritelty ”*asiakkaan palvelutarpeeseen perustuva suunnitelmallinen, yksilöllisesti toteutettava ja vaiheittain etenevä kokonaisuus, joka koostuu useista eri palveluista tai palveluprosesseista*”.

Määritelmässä ei mainita sosiaali- ja terveysjärjestöjen toimintaa, joka kytkeytyy usein palveluiden rajapintaan ja on tietyissä tapauksissa tärkeä liittää asiakkaan palvelupolkuun. Järjestöjen perinteistä yleishyödyllistä toimintaa ei pidä kuvata termillä ”*palvelu*”, koska sitä ei tule sekoittaa järjestöjen palvelutuotantoon. Järjestöjen palvelutuotannolla tarkoitetaan järjestöjen tuottamia palveluja, joita esimerkiksi julkinen toimija voi ostaa markkinoilta. Järjestöjen muun toiminnan rooli palveluketjuissa voi olla esimerkiksi asiakkaan tuki palveluiden välillä tai

sopeuttaminen palveluista takaisin arkeen. On tärkeää, etteivät käsitteiden määritelmät sulje pois käsitteeseen kuuluvia toimintoja.